

ASASINATELE POLITICE DE LA PITEȘTI DIN 9 AUGUST 1946

GHEORGHE ȘOVAR

Regimul politic instaurat în România la 6 martie 1945 prin voința ocupantului sovietic a urmărit încă de la început lichidarea fizică a adversarilor politici. În intervalul de timp care s-a scurs până la alegerile din noiembrie 1946, grupurile de presiune ale comuniștilor au organizat adevărate măceluri în multe orașe din țară, victimele acestora fiind, în primul rând, membri ai partidelor tradiționale (P.N.L., P.N.Ț., P.S.D.).

Asemenea evenimente au avut loc și la Pitești, în ziua de 9 august 1946. În acea zi era programată o întrunire a Comitetului județean al P.N.Ț. unde urma să se stabilească, printre altele, modul de abordare a campaniei electorale pentru alegerile din luna noiembrie. Din timp fusese închiriată pentru această ședință, sala cinematografului Acvila, aflat lângă Tribunal, iar la poliție a fost depusă o înștiințare despre organizarea întrunirii, tocmai pentru a preveni producerea unor tulburări, cum se întâmplase deja în alte orașe. Despre organizarea întrunirii țărăniștilor argeșeni aflase și conducerea P.C.R., prin Teohari Georgescu, ministru de interne la acea dată, pe care îl informase chiar președintele P.N.Ț. Argeș, Nicolae Penescu. Rezultatul măsurilor de protecție luate de organizatori a fost exact opusul a ceea ce s-a sperat: agitatorii comuniști erau prezenți în zonă încă de dimineață, cu afișe ale B.P.D., iar grupuri compacte de bătăuși, mulți dintre ei străini de oraș și înarmați cu răngi de fier îi așteptau pe țărăniști. În aceste condiții, în loc de ședință s-a produs o adevărată vânatoare de oameni, soldată cu doi morți și numeroși răniți.

După producerea incidentelor, Parchetul Tribunalului Argeș a dat dispoziții poliției să înceapă cercetările, ceea ce a dus la constituirea unui dosar de urmărire penală. Dosarul¹ conține declarații ale victimelor și ale martorilor, procese verbale ale unor comisari de poliție, acte medico-legale, citații, etc. Parcurgând aceste documente, pot fi constatate câteva certitudini: premeditarea agresiunii, implicarea poliției în ocrotirea agresorilor, încercarea de deturnare a

¹ Arhivele Naționale Pitești, fond Tribunalul jud. Argeș, Secția I, dos. 49/1946-1947.

adevărului astfel încât evenimentele să pară a fi consecința unor fricțiuni interne în P.N.Ț.

Astfel, din declarația uneia dintre victime, Nicolae Penescu, președintele P.N.Ț. Argeș și fost ministru de interne în al doilea guvern al generalului Sănătescu (4 noiembrie-5 decembrie 1944), reiese că Teohari Georgescu (care-i fusese subaltern, ca secretar de stat la Interne în același guvern, dar care devenise între timp ministru de Interne în guvernul Petru Groza), l-a întrebat pe Penescu despre data întrunirii comitetului județean al țărăniștilor argeșeni. Și pentru că întrebarea să nu pară doar o indiscreție, a precizat că vrea să știe data „pentru a lua măsuri să fie liniște”². Naiv, Penescu i-a comunicat lui Teohari Georgescu data de 9 august, confirmându-i-o încă o dată, în ajunul plecării sale din București spre Pitești, prin șefa de cabinet a ministrului comunist.

În drum spre Pitești, Penescu a remarcat niște camioane cu „muncitori”, venind dinspre Târgoviște și având aceeași destinație dar abia la Pitești, prevenit și de colaboratorii săi, a înțeles ce li se pregătește. S-a convenit într-un grup restrâns să fie amânată ședința, dar majoritatea delegaților din județ erau deja prezenți la locul stabilit. Penescu și cei din grupul său s-au deplasat în zona Tribunalului pentru a anunța chiar el amânarea întrunirii, dar la apariția lor s-au declanșat incidentele. Răngile au fost scoase din ziarele și hârtiile în care erau învelite de către „democrații” din B.P.D. și au fost rapid și profesionist îndreptate asupra țărăniștilor, urmărindu-se organele vitale, în special capul. Nu au fost cruțați nici martorii ocazionali și chiar magistrații au fost pe punctul de a primi o mostră de justiție „populară”, rapidă și eficace. Astfel, atunci când prim-procurorul T. Racoviță a încercat să-i calmeze pe agresori, un individ i-a pus mâna în piept, spunându-i că „ei sunt acum procurorii poporului și nu eu, țipând cu toții în grup că îl vor pe Penescu, care este ascuns în Tribunal”³. Un alt magistrat, judecătorul Constantin Iliescu, a dat o declarație obiectivă și cuprinzătoare despre desfășurarea evenimentelor în incinta tribunalului, fiind totodată și martor al asasinării prin împușcare a avocatului Gheorghe Mihai, secretar politic al lui Nicolae Penescu⁴.

În afară de cele petrecute la tribunal, acte de agresiune au avut loc la restaurantul „Calul Bălan”, unde un alt grup de șase național-țărăniști, aflați acolo pentru a lua masa, au fost atacați cu răngi de fier de mai mulți indivizi, străini de oraș⁵.

Timp de două ore, Piteștiul a fost terorizat de bandele roșii, iar „bilanțul” a fost următorul: doi morți, 15 spitalizați în stare gravă și numeroși alți răniți pe care nu i-a mai numărat nimeni. Cei doi morți sunt avocatul Gheorghe Mihai, mort prin împușcare, și învățătorul Tică Popescu din Broșteni, decedat la

² *Ibidem*, f. 8.

³ *Ibidem*, f. 2.

⁴ *Ibidem*, f. 68-69.

⁵ *Ibidem*, f. 23.

spitalul Brătianu din Pitești, unde fusese internat împreună cu ceilalți răniți, datorită loviturilor primite. Răniții au avut nevoie, la rândul lor, de multe săptămâni și chiar de luni de zile de spitalizare; ei au fost scoși nu doar din circuitul luptei politice, dar traumele căpătate i-au marcat pe tot restul vieții.

Un rol foarte important în desfășurarea evenimentelor din 9 august 1946 de la Pitești l-a jucat poliția locală. Sub ocupație bolșevică și cu Teohari Georgescu ministru de Interne, Poliția a cunoscut o rapidă politicizare. În funcțiile de comandă au fost plasați oameni „devotați cauzei”, ei numindu-se, la Pitești, Corșoreanu Ion, șeful Poliției de Reședință Pitești și Negulescu Marin, comisar șef și secretar al aceleiași poliții. Sub comanda lor și a altora ca ei, Poliția făcea eforturi vizibile să se transforme în miliție. Din câteva procese-verbale se poate constata implicarea poliției în agresiunile ce au avut loc, protecția acordată agresorilor, cinismul față de victime, pentru ca, în finalul cercetărilor, să fie trimiși în judecată doar doi indivizi, unul dintre ei având domiciliul în județul Iași. Probabil că cei doi nici nu au fost la fața locului. În schimb, cei câțiva agresori identificați de victime, nu apar ca acuzați ci ca martori. De altfel, un proces propriu-zis nici nu a avut loc, întregul caz fiind soluționat printr-o Ordonanță definitivă a Cabinetului II Instrucție al tribunalului Argeș, din 10 iunie 1947. În expunerea de motive, se arăta că la întrunirea Comitetului județean Argeș al P.N.Ț. din 9 august 1946, „s-au produs încăierări între membrii acestei organizații care au provocat dezordini pe stradă, lovindu-se unul pe altul cu corpuri contondente...”⁶. Cu un asemenea rechizitoriu, nu e de mirare că hotărârea (luată de judecătorul Aurel Balaban, „în neunire cu concluziile d-lui Prim Procuror local”), a fost de trimitere în judecată pentru... lovire a celor doi țapi ispășitori, Ciurea Constantin din Valea Danului, jud. Argeș și Platon Corneliu din Râșcari, jud. Iași, numai că cei doi erau dispăruți de la începerea cercetărilor. În felul acesta, justiția de tip comunist impunea un principiu: morții sunt vinovați.

---

⁶ *Ibidem*, f. 330.